

Số: 245- BC/HNDH

Krông Búk, ngày 14 tháng 7 năm 2017

BÁO CÁO KẾT QUẢ
Mô hình Trồng thí điểm cây Sa Chi tại xã Ea Sin, huyện Krông Búk

I. ĐẶC ĐIỂM TÌNH HÌNH CHUNG

Xã Ea Sin được thành lập theo Nghị định số 137/2007/NĐ-CP ngày 28/7/2007 của Chính phủ. Tổng diện tích tự nhiên của xã là 6.280 ha (trong đó: diện tích đất lâm nghiệp 281,62 ha; đất nông nghiệp: 5.328,58 ha; đất chưa sử dụng: 154,49 ha. Đất canh tác: 5.330,92 ha; đất nuôi trồng thủy sản: 0,6 ha; đất phi nông nghiệp: 516,13 ha; đất ở: 50,51 ha. Toàn xã có 8 buôn, thôn với 702 hộ trong đó có 358 hộ người kinh; 344 hộ dân tộc thiểu số; hộ nghèo có 442 hộ (hộ người kinh: 139 hộ, với 546 nhân khẩu; hộ đồng bào DTTS: 303 hộ với 1.320 nhân khẩu); hộ cận nghèo có 43 hộ (hộ người kinh là 21 hộ, hộ DBDTTS là 22 hộ)

Xã Ea Sin là 1 xã đặc biệt khó khăn của huyện cũng như là của tỉnh, trong những năm qua các cấp ủy Đảng và chính quyền đã quan tâm, lãnh chỉ đạo thực hiện nhiều Chương trình, Dự án tuy nhiên chưa đem lại hiệu quả kinh tế cao, đời sống của người dân vẫn còn nhiều khó khăn. Với điều kiện tự nhiên đất đá sỏi, dinh dưỡng kém, độ ẩm thấp, đất bạc màu, sông suối không đảm bảo nguồn nước; trong những năm gần đây diễn biến thời tiết hết sức phức tạp, hạn hán kéo dài; địa bàn xã đa phần là đồng bào dân tộc thiểu số nghèo, trình độ dân trí thấp, kỹ thuật canh tác còn lạc hậu việc tiếp cận và ứng dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất còn hạn chế. Chất đất và khí hậu tại địa phương chỉ phù hợp với một số loại cây như: cây Sa Chi, cây mít, cây điều, cây xoài, cây mủ trôm (theo tư vấn của Chuyên gia nông nghiệp Nguyễn Lâm Hùng). Như vậy “Trồng thí điểm cây Sa Chi” là việc làm cần thiết, vừa mang tính cấp bách vừa có tính chiến lược lâu dài cho bà con nông dân tại xã Ea Sin, huyện Krông Búk. Việc đưa giống cây mới “Cây Sachi” vào thí điểm trong sản xuất nông nghiệp nhằm tìm kiếm một loại cây trồng mới có năng suất, chất lượng đem lại hiệu quả kinh tế cao đáp ứng được nhu cầu của thị trường và phù hợp với điều kiện lập địa thổ nhưỡng và khí hậu của địa phương, làm cơ sở để thay đổi cơ cấu cây trồng đem lại thu nhập thường xuyên và ổn định, tạo việc

làm thường xuyên cho số lao động nhàn rỗi tại chỗ từ đó giúp cho các hộ nông dân trên địa bàn xã Ea Sin thoát nghèo bền vững.

Cây Sa Chi (tên khoa học là *Plukenetia Volubilis*); là loài cây thuộc họ Thầu dầu có nguồn gốc từ rừng Amazon (Nam Mỹ). Cây Sa Chi đã được trồng khảo nghiệm tại Việt Nam trong vòng 02 năm trở lại đây, qua theo dõi kết quả cho thấy cây Sachi phát triển tốt trên nhiều vùng thổ nhưỡng đa dạng và khí hậu khác nhau. Cây sinh trưởng và phát triển ở nhiệt độ từ 7-48⁰c, nhiệt độ thích hợp nhất từ 10-36⁰c, lượng mưa 800-1500ml /năm. Sau khi trồng từ 3-5 tháng cây sẽ ra hoa và bắt đầu cho thu hoạch từ tháng thứ 6-8. Năm đầu tiên năng suất có thể đạt 1 tấn hạt/ha, năm thứ 2 đạt 3 tấn/ha và từ năm thứ 3 trở đi cây sẽ cho thu hoạch từ 5-7 tấn /ha. Hiệu quả kinh tế đạt từ 150-300 triệu đồng /ha (giá 1 kg hạt giao động từ 30-40 ngàn đồng). Tổng mức đầu tư ban đầu từ 150-200 triệu/ha. Sa Chi là loại cây lâu năm nhưng lại cho thu hoạch ngay sau khoảng từ 6 đến 8 tháng trồng cây và cho thu hoạch quanh năm nên thời gian thu hồi vốn nhanh (cây phát triển nhanh và cho thu hoạch lâu dài trong vòng 20-30 năm). Thị trường tiêu thụ cây Sa Chi hiện nay rất lớn và còn phát triển mạnh trong tương lai, hiệu quả kinh tế khi trồng cây là rất cao đồng thời đây là loại cây xóa đói, giảm nghèo, tạo công ăn việc làm thường xuyên vì là loại cây trồng hàng năm, cho thu hoạch quanh năm, tháng nào cũng có thu từ đó sẽ đem lại nguồn thu nhập ổn định và bền vững cho nông dân nghèo của xã Ea Sin, Krông Búk.

II. MỤC TIÊU, NỘI DUNG VÀ KẾT QUẢ THỰC HIỆN MÔ HÌNH

1. Mục tiêu đặt ra

- Xây dựng mô hình trồng thí điểm quy mô khoảng 1 ha tại địa bàn xã Ea Sin, với 04 hộ tham gia trong đó có 2 hộ là người dân tộc Ê đê, 01 hộ là người dân tộc khác, 01 hộ người kinh.

- Mô hình thí điểm thành công sẽ tổ chức tổng kết và xây dựng kế hoạch nhân rộng cũng như thành lập tổ hợp tác trồng cây Sa Chi và tìm doanh nghiệp để ký kết hợp đồng cung cấp cây giống và bao tiêu sản phẩm cho bà con nông dân trên địa bàn.

2. Nội dung thực hiện

- Chọn 04 hộ tại buôn dự án có đất có diện tích khoảng 1 ha tại địa bàn xã Ea Sin để tiến hành trồng thí điểm cây Sa Chi gồm các hộ: Y Rik Mlô; Ma Thị Đường; Lưu Thị Nguyễn; Y Ráp Niê

- Tổ chức hướng dẫn trực tiếp cho các hộ nông dân quy trình gieo ươm, trồng

chăm sóc, làm giàn, thu hoạch Sa Chi đồng thời cung cấp tài liệu hướng dẫn cho các hộ (về kỹ thuật trồng và tài liệu do Chuyên gia nông nghiệp Nguyễn Lâm Hùng – Tổng thư ký Hội các ngành sinh học Việt Nam hướng dẫn và cung cấp)

- Tìm Doanh nghiệp thu mua sản phẩm đầu ra cho 04 hộ nông dân đồng thời triển khai xúc tiến đầu tư và nhân rộng trên địa bàn 04 buôn dự án của xã Ea Sin khi mô hình thành công.

Ngoài việc thí điểm trên vùng đất cần cỗi tại xã Ea Sin, HND huyện còn thí điểm tại 03 hộ trên vùng đất tốt đó là hộ Bà Lưu Thị Hòa tại thôn 6, xã Ea Ngai và hộ ông Kiều Như Vòng tại thôn 12 xã Pong Đrang; hộ ông Phạm Văn Miên - thôn 8, xã Pong Đrang.

3. Về kinh phí thực hiện mô hình

- Hạt giống: do Công ty TNHH phân bón Sông Lam tài trợ 3kg hạt giống. (3 triệu đồng/1Kg hạt giống)

- Phân bón: Công ty cổ phần sản xuất phân bón Đại Nam tài trợ 6 tấn phân vi sinh (3,6 triệu đồng/1 tấn)

4. Quy trình trồng và chăm sóc và thu hoạch cây Sa Chi

a. Chuẩn bị cây giống

Hạt giống Sachi đem ngâm 3 sôi, 02 lạnh và ủ trong vòng 5 giờ; sau đó đem hạt ủ vào cát ẩm, khi hạt nứt nanh đem gieo vào bầu đất đã chuẩn bị sẵn (bầu đất gieo hạt có kích thước 10x15 cm); cây con được chăm sóc trong vườn ươm có lưới che, khi cây lên được khoảng 3 cặp lá mầm thì cắm que thẳng dài khoảng 40cm bên cạnh cây con để cây leo lên thẳng. Khi cây được 30-40 ngày tuổi, cao khoảng 30-40cm thì đem đi trồng.

b. Chuẩn bị đất trước khi trồng

- Đất trước khi trồng phải được làm sạch cỏ dại, xử lý đất trước khi trồng bằng vôi bột, chế phẩm vi sinh

- Làm đất tơi xốp, lên luống cao 30cm cho dễ thoát nước

c. Đóng cọc và làm giàn

Cọc hình chữ T có thể làm bằng tre, bê tông, thép, gỗ (đường kính 12-15cm), dài 2m, chôn sâu 40cm, thanh ngang dài 1,2m.

Làm giàn: Dùng dây thép mạ kẽm, dây đầu tiên buộc trên đỉnh các cọc, dây thứ 2 mở xuống dưới cách dây đầu 60 cm, dây thứ 3, thứ 4 buộc 2 đầu thanh ngang (chữ T).

d. Phân bón

- Bón lót: Phân hữu cơ vi sinh 0,5-1 kg/cây; Vôi bột 50 gram/cây; Phân lân 0,1-0,2 kg/cây

- Bón thúc: Sau khi trồng tùy vào tình hình sinh trưởng của cây mà ta bổ sung phân hữu cơ vi sinh, phân ủ compost, phân chuồng ủ hoai mục cho cây 1-2 lần/tháng với lượng 0,2-0,5 kg (tùy loại phân).

e. Trồng cây

Bố trí hàng cách hàng 2m, cây cách cây 2m, tương đương với mật độ 2500 cây/ha.

Cách trồng: Đào hố kích thước 30x30x30cm tại vị trí đã xác định, dùng lớp đất mặt trộn đều lượng phân bón lót, dùng dao sắc rạch bỏ bầu nilon đặt cây giữa hố lấp đất kín mặt bầu tạo vòng cao hơn mặt đất 3-5cm nén nhẹ rồi tưới nước cho cây.

g. Chăm sóc

Trồng dặm: Thường xuyên thăm vườn nếu cây chết trồng bổ sung để đảm bảo mật độ.

Đưa cây lên giàn: Những ngọn cây không leo lên cọc và giàn thì dùng dây mềm cố định phần ngọn vào cọc và giàn. Thao tác cần nhẹ nhàng, tránh làm tổn thương cây.

Làm cỏ: Kiểm soát cỏ bằng cách cắt bằng lưỡi hái, nhổ bằng tay hoặc máy cắt cỏ; có thể để lại gốc cỏ tránh xói mòn rửa trôi trên đất dốc, nếu có điều kiện ta nên trồng cỏ lá lạc bên dưới.

Tưới nước: Tùy vào điều kiện thời tiết để tưới nước đủ ẩm cho cây. Sau trồng nên tưới 3-4 lần/tuần. Khi cây trưởng thành tưới 1-2 lần/tuần trong suốt mùa khô.

Bón phân: Bổ sung phân hữu cơ vi sinh 1-2 lần/tháng, lượng bón từ 0,2-2,5 kg/cây.

Phòng trừ sâu bệnh hại: Áp dụng biện pháp phòng trừ tổng hợp để kiểm soát sâu bệnh hại cây trồng.

Cắt tỉa, tạo tán: Cây cao 130-150 cm chưa phân cành, tiến hành bấm ngọn, cắt những ngọn dài và nhỏ, cắt những nhánh vô hiệu, cành tăm không cho quả. Hủy bỏ

những cành cây bị bệnh. Từ năm thứ hai trở đi tiến hành cắt tỉa vào tháng 5, tháng 11.

h. Thu hoạch và bảo quản

Khi quả chuyển sang màu nâu và tách vỏ ngoài thì tiến hành thu hoạch những quả vẫn còn trên cây. Không hái quả xanh, mốc, quả đã rụng. Có thể phơi dưới ánh nắng mặt trời hoặc sấy khô tới độ ẩm 10-15%. Bảo quản hạt trong bao dứa, để trong kho thoáng khí.

Lưu ý: Trong khi phơi (sấy) Không trộn lẫn những quả thu hoạch từ trước với những quả mới thu hoạch.

5. Kết quả triển khai thực hiện Mô hình trồng cây Sa Chi

- Tháng vào cuối tháng 6 năm 2016 Hội Nông dân huyện đã bàn giao 3kg hạt giống cây Sa Chi cho 07 hộ thực hiện mô hình: hộ ông Y Rík Mlô; hộ bà Ma Thị Đường; hộ bà Lưu Thị Nguyễn; hộ ông Y Ráp Mlô; Bà Lưu Thị Hòa tại thôn 6, xã Ea Ngai và hộ ông Kiều Như Vòng tại thôn 12 xã Pong Đrang; hộ ông Phạm Văn Miên - thôn 8, xã Pong Đrang.

- Hội nông dân huyện cử cán bộ trực tiếp hướng dẫn Quy trình trồng và chăm sóc và thu hoạch cây Sa Chi cho các hộ thực hiện mô hình

- Phân công 01 cán bộ phụ trách, theo dõi mô hình, định kỳ hàng tuần đến kiểm tra thực tế tại vườn ươm khi gieo hạt và tại vườn thực hiện mô hình khi đã xuống cây.

Kết quả của các mô hình trồng thí điểm của 03 hộ trên vùng đất đỏ Bazan đó là hộ Bà Lưu Thị Hòa - thôn 6, xã Ea Ngai với 20 cây, đã thu hoạch được 20kg hạt; và hộ ông Kiều Như Vòng - thôn 12, xã Pong Đrang với 130 cây đã thu hoạch trên 200kg hạt; hộ ông Phạm Văn Miên - thôn 8, xã Pong Đrang trồng 5 cây, hiện đã thu được 5kg hạt. Cây Sachi của 03 hộ này sinh trưởng và phát triển tốt, đã thu hoạch trong năm thứ 1, đang bước sang năm thứ 2.

Kết quả của các mô hình trồng thí điểm tại xã Ea Sin còn 03 mô hình của hộ ông Y Rík Mlô; hộ bà Ma Thị Đường và hộ Y Ráp Niê đang sinh trưởng và phát triển tốt, đã chống chịu qua một mùa khô, cây Sachi đã cho thu hoạch từ tháng 02/2017. Hiện số cây còn lại của hộ bà Ma Thị Đường là 200 cây, đã cho thu hoạch 20kg hạt; hộ ông Y Rík Mlô còn 100 cây, đã cho thu hoạch 10kg hạt, Y Ráp Niê 100 cây đã thu hoạch được khoảng 6 kg hạt. Hộ bà Lưu Thị Nguyễn thì gieo ươm cây giống không thành công .

Vườn cây Sachi của các hộ đã cho thu hoạch, bước đầu đã đem lại thu nhập cho các hộ nông dân. Hiện tại cây Sa chi của các hộ đang cho thu hoạch trong năm đầu, năng suất ước tính 0,5-1kg hạt/1 cây; giá thu mua của Công ty cổ phần đầu tư và xuất nhập khẩu Công nghệ mới theo hợp đồng là 40.000đ/kg; thực tế TRONG thời gian vừa qua Công ty thu mua cho các hộ dân với giá giao động từ 50.000đ đến 100.000đ/1kg.

Hội Nông dân huyện đã ký kết hợp đồng nguyên tắc với Công ty cổ phần đầu tư và xuất nhập khẩu Công nghệ mới; địa chỉ: 62ª Phạm Ngọc Thạch, P.6, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh để xúc tiến đầu tư và bao tiêu sản phẩm đầu ra cho các hộ nông dân trồng cây Sachi trên địa bàn huyện Krông Búk.

Như vậy, mô hình thí điểm cây Sa Chi đã có kết quả khả quan, đã đem lại thu nhập bước đầu cho người dân có thu nhập và từng bước cải thiện đời sống, tăng thu nhập góp phần thực hiện tốt Nghị quyết của BCH Đảng bộ huyện về giảm nghèo của xã Ea Sin giai đoạn 2016-2020.

6. Đánh giá chung

Qua 01 năm thực hiện mô hình trồng thí điểm cây Sa Chi, đến nay đã có kết quả khả quan, cây Sachi vẫn sinh trưởng và phát triển tốt và có thể nói là loại cây thích ứng với vùng đất khô cằn, kém dinh dưỡng của xã Ea Sin, hiện các vườn cây đã cho thu hoạch bước đầu đem lại thu nhập, tạo công ăn việc làm thường xuyên cho các hộ nông dân đồng thời phủ xanh vùng đất trống chống xói mòn, rửa trôi đất bạc màu.

Ưu điểm vượt trội của cây Sa Chi là một loại cây trồng hàng năm, cho thu hoạch lâu năm (từ 20 đến 30 năm). Thời gian thu hoạch nhanh và tính rải vụ cao. Kỹ thuật chăm sóc, thu hoạch, bảo quản tương đối đơn giản. Cây đa tác dụng, hàm lượng dinh dưỡng cao, nhất là Omega 3,6,9. Thị trường tiêu thụ rộng lớn cả trong nước và xuất khẩu.

Mô hình đã được rất nhiều đơn vị đến thăm quan học tập: cụ thể, tháng 12 năm 2016 chuyên gia nông nghiệp Nguyễn Lâm Hùng cùng đoàn công ty xuất nhập khẩu Việt Nam Đắk Nông đã đến thăm quan mô hình. Chuyên gia nông nghiệp Nguyễn Lâm Hùng cho rằng đây là mô hình đem lại hiệu quả kinh tế cao cho bà con nông dân vì cây Sa Chi khi thu hoạch các công ty sẽ thu mua quả hạt và lá (hạt để ép dầu Ômega 3,6,9 còn lá sấy khô dùng làm trà uống rất tốt cho sức khỏe), ông cũng đề nghị Hội Nông dân huyện chia sẻ kinh nghiệm và triển khai nhân rộng mô hình trên địa bàn huyện nói riêng và các tỉnh Tây Nguyên nói chung. Rất nhiều đoàn của Hội

Nông dân các huyện trong tỉnh Đắk Lắk cũng như Hội Nông dân tỉnh tổ chức đến tham quan vườn cây Sachi của các hộ để về áp dụng mô hình trồng cây Sachi tại đơn vị mình.

6.1. Mặt đạt được

- Mô hình trồng thí điểm cây Sachi (*Plukenetia volubilis*) bước đầu đã thành công, cây Sachi sinh trưởng, phát triển bình thường và đang cho thu hoạch năm đầu.

- Đã ký kết hợp đồng nguyên tắc với Công ty cổ phần đầu tư và xuất nhập khẩu Công nghệ mới; địa chỉ: 62ª Phạm Ngọc Thạch, P.6, Quận 3, Thành phố Hồ Chí Minh để xúc tiến đầu tư và bao tiêu sản phẩm đầu ra cho các hộ nông dân trồng cây Sachi trên địa bàn huyện Krông Búk.

- Đối với các hộ trồng trên đất đỏ Bazan thì sản lượng hạt Sachi thu hoạch trong năm đầu đạt cao đạt hơn 1kg/1 cây/ năm thứ nhất.

6.2. Khó khăn, hạn chế

- Khi đưa giống cây mới vào trồng thí điểm thì việc vận động hộ thực hiện rất khó khăn (tâm lý hộ lo sợ không thành công);

- Khi quyết định triển khai thực hiện mô hình thí điểm thì Hội Nông dân huyện chưa tìm được Doanh nghiệp để ký hợp đồng bao tiêu sản phẩm đầu ra cho bà con;

- Kinh phí để thực hiện mô hình của Hội Nông dân huyện là không có: Hội nông dân huyện chỉ đầu tư giống, phân bón và hỗ trợ về kỹ thuật cho các hộ nông dân ngoài ra kinh phí đầu tư làm giàn và công chăm sóc rất ít, hầu như do hộ thực hiện mô hình tự túc.

- Sản lượng cho thu hoạch của Sachi tại các hộ trên địa bàn xã Ea Sin đạt chưa cao do các hộ này chưa quan tâm chăm sóc và đầu tư đúng mức theo Quy trình kỹ thuật do Hội Nông dân huyện hướng dẫn.

III. PHƯƠNG HƯỚNG NHIỆM VỤ, KIẾN NGHỊ VÀ ĐỀ XUẤT

- Hội Nông dân huyện tiếp tục theo dõi quá trình sinh trưởng, sản lượng của các mô hình trồng thí điểm cây Sa Chi;

- Thực hiện Đề tài Khoa học - Công nghệ năm 2017: “ Xây dựng mô hình trồng thử nghiệm cây Sachi (*Plukenetia Volubilis*) trên địa bàn xã Ea Sin, huyện Krông Búk” để tiếp tục thử nghiệm khả năng thích nghi của cây Sachi trên các loại

đất khác nhau và hoàn thiện được hướng dẫn kỹ thuật trồng cây Sachi phù hợp với địa bàn huyện Krông Búk nói chung và xã Ea Sin nói riêng.

- Hội Nông dân huyện sẽ tiếp tục phối hợp với Công ty cổ phần đầu tư và xuất nhập khẩu Công nghệ mới tổ chức Hội nghị xúc tiến đầu tư cây giống, vốn và vật tư để nhân rộng mô hình trồng cây Sachi trên địa bàn huyện Krông Búk.

- Đề nghị Thường trực Huyện ủy, Lãnh đạo Ủy ban Nhân dân huyện quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi để Công ty cổ phần đầu tư và xuất nhập khẩu Công nghệ mới phối hợp với Hội Nông dân huyện thực hiện xúc tiến đầu tư nhân rộng mô hình trồng cây Sachi cho bà con nông dân trên địa bàn toàn huyện Krông Búk.

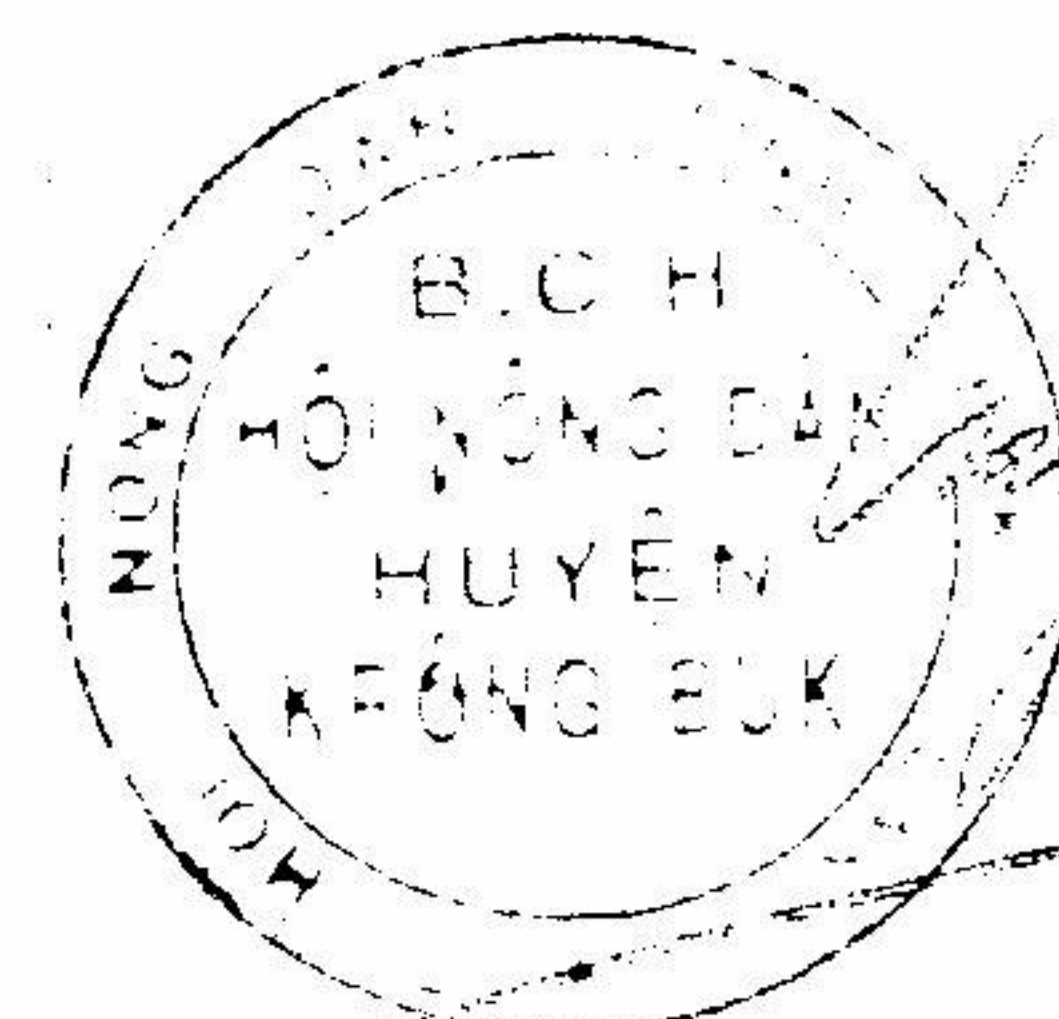
- Đề nghị Phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện và Trạm Khuyến nông quan tâm, nghiên cứu và bố trí kinh phí sự nghiệp nông nghiệp để phối hợp nhân rộng mô hình trên địa bàn huyện trong những năm tới.

Trên đây là báo cáo kết quả triển khai thực hiện các mô hình trồng thí điểm cây Sachi trong năm 2016, Hội Nông dân huyện báo cáo để các cấp Lãnh đạo và các cơ quan, ban ngành của huyện được biết./.

Nơi nhận:

- Hội Nông dân tỉnh Đắk Lắk;
- Thường trực Huyện ủy;
- Thường trực Hội đồng Nhân dân huyện;
- Lãnh đạo Ủy ban Nhân dân huyện;
- Phòng Nông nghiệp và PTNT huyện;
- Trạm Khuyến nông huyện;
- Đảng ủy-HĐND-UBND xã Ea Sin;
- HND 7 xã;
- Lưu HND huyện.

**T/M BAN THƯỜNG VỤ
CHỦ TỊCH**

Cao Thị Thúy Nga